Draft Release Version

ओं नमः परमात्मने, श्री महागणपतये नमः श्री गुरुभ्यो नमः

हरिः ऑं

कृष्ण यजुर्वेदिय तैतिरीय संहिता क्रम पाठः

तृतीय काण्डे – प्रथमः प्रइनः

Table of Contents

3 कृष्ण यजुर्वेदिय तैत्तिरीय संहिता क्रम पाठः	3
3.1 तृतीय काण्डे प्रथमः प्रश्नः – न्यूनकर्माभिधानं	3

ओं नमः परमात्मने, श्री महागणपतये नमः

श्री गुरुभ्यो नमः, हरिः ओं

3 कृष्ण यजुर्वेदिय तैतिरीय संहिता क्रम पाठः

3.1 तृतीय काण्डे प्रथमः प्रश्नः - न्यूनकर्माभिधानं T.S.3.1.1.1 - Kramam

प्रजापितिरकामयत । प्रजापितिरिति प्रजा-पितः । अकामयत प्रजाः । प्रजाः सृजेय । प्रजा इति प्र – जाः । सृजेयेति । इति सः । स तपः । तपो ऽतप्यत । अतप्यत सः । स सपिन् । सपिनसृजत । असृजत सः । सोऽकामयत । अकामयत प्रजाः । प्रजाः सृजेय । प्रजा इति प्र – जाः । सृजेयेति । इति सः । स द्वितीयम् । प्रजा इति प्र – जाः । सृजेयेति । इति सः । स द्वितीयम् । द्वितीयमतप्यत । अतप्यत सः । स वयाण्सि । वयाण्स्यसृजत । असृजत सः । सोऽकामयत । अकामयत प्रजाः । प्रजाः सृजेय । प्रजा इति प्र – जाः । सृजेयेति । इति सः । स तृतीयम् । प्रजा इति प्र – जाः । सृजेयेति । इति सः । स तृतीयम् । तृतीयमतप्यत । अतप्यत सः । स एतम् । एतम् दीक्षितवादम् । दीक्षितवादम् ।

अपञ्यत् तम् । तमवदत् । अवदत् ततः । ततो वै । वै सः ।

स प्रजाः । प्रजा असृजत । प्रजा इति प्र — जाः । असृजत यत् ।

यत् तपः । तपस्तप्त्वा । तप्त्वा दीक्षितवादम् । दीक्षितवादं वदति ।

दीक्षितवादमिति दीक्षित — वादम् । वदति प्रजाः । प्रजा एव ।

प्रजा इति प्र — जाः । एव तत् । तद् यजमानः ।

यजमानः सृजते । 1 (50/58)

T.S.3.1.1.2 - Kramam

सृजते यत् । यद् वै । वै दीक्षितः । दीक्षितोऽमेद्ध्यम् । अमेद्ध्यम् पश्यिति । पश्यत्यपं । अपास्मात् । अस्माद् दीक्षा । दीक्षा क्रामित । क्रामित नीलम् । नीलमस्य । अस्य हरः । हरो वि । व्येति । एत्यबद्धम् । अबद्धम् मनः । मनो दिरद्रम् । दिरद्रम् चक्षुः । चक्षुः सूर्यः । सूर्यो ज्योतिषाम् । ज्योतिषा अष्ठः । श्रेष्ठो दिक्षे । विक्षे मा । मा मा । मा हासीः । हासीरिति । इत्याह । आह् न । नास्मात् । अस्माद् दीक्षा । दीक्षाऽप । अप क्रामित । क्रामित न । नास्य । अस्य नीलम् । नीलम् न । न हरः । हरो वि । व्येति । एति यत् । यद् वै । वै दीक्षितम् । दीक्षितमिषवरःषित ।

तृतीय काण्डे - प्रथमः प्रश्नः - (TS 3.1)

T.S.3.1.1.3 - Kramam

तपो ऽस्य । अस्य निः । निर् घनित । घनन्युन्दतीः । उन्दतीर् बलम् । बलम् धत्त । धतौजः । ओजो धत्त । धत्त बलम् । बलम् धत्त । धत्त मा । मा मे । मे दीक्षाम् । दीक्षाम् मा । मा तपः । तपो निः । निर् विधष्ट । विधष्टिति । इत्याह । आहैतत् । एतदेव । एव सर्वम् । सर्वमात्मन्न् । आत्मन् धत्ते । धत्ते न । नास्य । अस्यौजः । ओजो । सर्वमात्मन्न् । आत्मन् धत्ते । धत्ते न । नास्य । अस्यौजः । ओजो । बलम् । बलम् न । न दीक्षाम् । दीक्षाम् न । न तपः । तपो निः । निर् घनित । घनन्यिनः । अग्निर् वै । वै दीक्षितस्य । दीक्षितस्य । देवता । देवता सः । सोऽस्मात् । अस्मादेतर् हि । एतर् हि तिरः । तिर इव । इव यर् हि । यर् हि याति । याति तम् । तमीश्वरम् । ईश्वर् रक्षां स्था स्था स्था स्ति । हन्तीर् भद्रात् । ३ (५०/५०)

T.S.3.1.1.4 - Kramam

भद्रादिभ । अभि श्रेयः । श्रेयः प्र । प्रेहि । इहि बृहस्पतिः । बृहस्पतिः पुरएता । पुरएता तें । पुरएतेति पुरः – एता । ते अस्तु । अस्तिवति । इत्याह । आह ब्रह्म । ब्रह्म वै । वै देवानाम् । देवानाम् बृहस्पतिः । बृहस्पतिस्तम् । तमेव । एवान्वारभते । अन्वारभते सः । अन्वारंभत इत्यनु-आरंभते । स एनम् । एन ए सम् । सम् पारयति । पारयत्या । एदम् । इदमगन्म । अगन्म देवयजनम् । देवयजनम् पृथिव्याः । देवयजनमिति देव – यजनम् । पृथिव्या इति । इत्याह । आह देवयजनम् । देवयजन ए हि । देवयजनमिति देव – यजनम् । ह्येषः । एष पृथिव्याः । पृथिव्या आगच्छति । आगच्छति यः । आगच्छतीत्या – गच्छति । यो यजते । यजते विश्वे । विश्वे देवाः । देवा यत् । यदजुषन्त । अजुषन्त पूर्वे । पूर्व इति । इत्याह । आह विश्वें । विश्वे हि । ह्यंतत् । एतद् देवाः । देवा जोषयन्ते । जोषयन्ते यत् । यद् ब्राह्मणाः () । ब्राह्मणा ऋख्सामाभ्याम् । ऋख्सामाभ्यां यज्षा । ऋख्सामाभ्यामित्युख्सामा – भ्याम् । यजुषा सन्तरनः । सन्तरन्त इति । सन्तरन्त इति सम् – तरन्तः ।

इत्याह । आहर्ख्सामाभ्याम् । ऋख्सामाभ्या 🗸 हि । ऋख्सामाभ्यामित्यृख्सामा – भ्याम् । ह्येषः । एष यजुषा । यजुषा सन्तरति । सन्तरति यः । सन्तरतीति सम् – तरति । यो यजते । यजते रायः । रायस्पोषेण । पोषेण सम् । समिषा । इषा मदेम । । । । ॥ । मदॆमॆति । इत्याह । आहाशिषम् । आशिषमॆव । आशिषमित्या – शिषम् । एवैताम् । एतामा । आ शास्ते । शास्त इति शास्ते ॥ ४ (७४/८४) (यजमानो – दीक्षा एं – हन्तोर् – ब्राह्मणा – श्रतुं विं एशतिश्व) (A1) T.S.3.1.2.1 - Kramam एष ते । ते गायत्रः । गायत्रो भागः । भाग इति । इति मे । में सोमाय । सोमाय ब्रूतात् । ब्रूतादेषः । एष ते । ते त्रैष्टुंभः । नैष्टुंभो जागतः । जागतो भागः । भाग इति । इति मे । मे सोमाय । सोमाय ब्रूतात् । ब्रूताच्छन्दोमानाम् । छन्दोमाना ए साम्राज्यम् । छन्दोमानामिति छन्दः – मानाम् । साम्राज्यम् गच्छ । साम्राज्यमिति साम् – राज्यम् । गच्छेति । इति मे । मे सोमाय । सोमाय बूतात् ।

ब्रूताद् यः । यो वै । वै सोमम् । सोम ए राजानम् । राजान ए साम्राज्यम् । साम्राज्यं ँलोकम् । साम्राज्यमिति साम् - राज्यम् । लोकम् गमयित्वा । गमयित्वा क्रीणाति । क्रीणाति गच्छति । गच्छति स्वानाम् । स्वाना*ण्* साम्राज्यम् । साम्राज्यम् छन्दार्सि । साम्राज्यमिति साम् – राज्यम् । छन्दार्सि खलुं । खलु वै । वै सोमस्य । सोमस्य राज्ञः । राज्ञः साम्राज्यः । साम्राज्यो लोकः । साम्राज्य इति साम् – राज्यः । लोकः पुरस्तात् । पुरस्ताथ् सोमस्य । सोमस्य क्रयात् । क्रयादेवम् । एवमभि । अभि मन्त्रयेत । मन्त्रयेत साम्राज्यम् । साम्राज्यमेव । साम्राज्यमिति साम् – राज्यम् । एवैनम् । 5 (50/56) T.S.3.1.2.2 - Kramam एनं लोकम् । लोकम् गमयित्वा । गमयित्वा क्रीणाति । क्रीणाति गच्छति । गच्छति स्वानाम् । स्वानाङ् साम्राज्यम् । साम्राज्यं ँयः । साम्राज्यमिति साम् – राज्यम् । यो वै । वै तानूनप्त्रस्य । तानूनप्त्रस्य प्रतिष्ठाम् । तानूनप्त्रस्येति तानू-नप्त्रस्य । प्रतिष्ठां वैदं । प्रतिष्ठामिति प्रति – स्थाम् । वेद प्रति । प्रत्येव । एव तिष्ठति ।

तिष्ठति ब्रह्मवादिनः । ब्रह्मवादिनो वदन्ति । ब्रह्मवादिन इति ब्रह्म - वादिनः । वदन्ति न । न प्राञ्नन्ति । प्राञ्चनित न । प्राञ्चनन्तीति प्र – अञ्चनित्त । न जुह्वति । जुह्वत्यथ । अथ क्व । क्व तानूनप्त्रम् । तानूनप्त्रम् प्रति । तानूनप्त्रमिति तान् – नप्त्रम् । प्रति तिष्ठति । तिष्ठतीति । इति प्रजापतौ । प्रजापतौ मनसि । प्रजापताविति प्रजा – पतौ । मनसीति । इति ब्रूयात् । ब्रूयात् त्रिः । त्रिरवं । अवं जिघ्नेत् । जिघ्नेत् प्रजापतौ । प्रजापतौ त्वा । प्रजापताविति प्रजा – पतौ । त्वा मनसि । मनसि जुहोमि । जुहोमीति । इत्येषा । एषा वै । वै तानूनप्त्रस्य । तानूनप्त्रस्य प्रतिष्ठा । तानूनप्त्रस्येति तानु – नप्त्रस्य । प्रतिष्ठा यः । प्रतिष्ठेति प्रति–स्था । य एवम् । एवं वैदं । वेद प्रति । प्रत्येव । एव तिष्ठति ।

तिष्ठति यः । यो वै । 6 (50/60)

T.S.3.1.2.3 - Kramam

वा अद्ध्वर्योः । अद्ध्वर्योः प्रतिष्ठाम् । प्रतिष्ठां वैद । प्रतिष्ठामिति — — । प्रतिष्ठां वैद । प्रतिष्ठामिति — — । प्रति — स्थाम् । वेद प्रति । प्रत्येव । एव तिष्ठति । तिष्ठति यतः ।

यतो मन्येत । मन्येतानभिक्रम्य । अनभिक्रम्य होष्यामि । अनिभक्रम्येत्यनिभ – क्रम्य । होष्यामीति । इति तत् । तत् तिष्ठन्न् । तिष्ठन्ना । आ श्रावयेत् । श्रावयेदेषा । एषा वै । वा अद्ध्वर्योः । अद्ध्वर्योः प्रतिष्ठा । प्रतिष्ठा यः । प्रतिष्ठेति प्रति – स्था । य एवम् । एवं वैद । वेद प्रति । प्रत्येव । एव तिष्ठति । तिष्ठति यत् । यदंभिक्रम्यं । अभिक्रम्यं जुहुयात् । अभिक्रम्यत्यभि – क्रम्यं । न् । ॥ । जुहुयात् प्रतिष्ठायाः । प्रतिष्ठाया इयात् । प्रतिष्ठाया इति प्रति – स्थायाः । इयात् तस्मात् । तस्माथ् समानत्र । समानत्र तिष्ठता । तिष्ठता होतव्यम् । होतव्यम् प्रतिष्ठित्यै । प्रतिष्ठित्यै यः । प्रतिष्ठित्या इति प्रति – स्थित्यै । यो वै । वा अद्ध्वर्योः । अद्ध्वर्योः स्वम् । स्वं वैद । वेद स्ववान् । स्ववानेव । स्ववानिति स्व-वान् । एव भवति । भवति स्रुक् । स्रुग् वै । वा अस्य । अस्य स्वम् । स्वं वायव्यम् । वायव्यमस्य । अस्य स्वम् । ७ (५०/५७) T.S.3.1.2.4 - Kramam स्वम् चमसः । चमसौ ऽस्य । अस्य स्वम् । स्वं ँयत् । यद् वायव्यम् । वायव्यं ँवा । वा चमसम् । चमसं ँवा ।

```
वाऽनन्वारभ्य । अनन्वारभ्याश्रावयेत् । अनन्वारभ्येत्यनेनु – आरभ्य ।
आश्रावयेथ् स्वात् । आश्रावयेदित्या – श्रावयेत् । स्वादियात् ।
इयात् तस्मात् । तस्मादन्वारभ्य । अन्वारभ्याश्राव्यम् ।
अन्वारभ्येत्यम् – आरभ्यं । आश्राव्य 🗸 स्वात् ।
आश्राव्यमित्या – श्राव्यम् । स्वादेव । एव न । नैति । एति यः ।
यो वै । वै सोमम् । सोममप्रतिष्ठाप्य । अप्रतिष्ठाप्य स्तोत्रम् ।
अप्रतिष्ठाप्येत्यप्रति – स्थाप्य । स्तोत्रम्पाकरोति ।
उपाकरोत्यप्रतिष्ठितः । उपाकरोतीत्युप – आकरोति ।
अप्रतिष्ठितः सोमः । अप्रतिष्ठित इत्यप्रति – स्थितः । सोमो भवति ।
भवत्यप्रतिष्ठितः । अप्रतिष्ठितः स्तोमः । अप्रतिष्ठित इत्यप्रति–स्थितः ।
स्तोमोऽप्रतिष्ठितानि । अप्रतिष्ठितान्युक्थानि ।
अप्रतिष्ठितानीत्यप्रति – स्थितानि । उक्थान्यप्रतिष्ठितः । अप्रतिष्ठतो
यजमानः । अप्रष्ठित इत्यप्रति – स्थितः । यजमानो उप्रतिष्ठितः ।
अप्रतिष्ठितोऽद्ध्वर्युः । अप्रतिष्ठित इत्यप्रति – स्थितः । अद्ध्वर्युर्
वायव्यम् । वायव्यं वै । वै सोमस्य । सोमस्य प्रतिष्ठा ।
```

प्रतिष्ठा चमसः । प्रतिष्ठेति प्रति–स्था । चमसौंऽस्य । अस्य प्रतिष्ठा । प्रतिष्ठा सोमः । प्रतिष्ठेति प्रति – स्था । सोमः स्तोमस्य । स्तोमस्य - । । । । ॥ ॥ ॥ । । स्तोमः । स्तोम उक्थानाम् । उक्थानाम् ग्रहम् । ग्रहं ँवा () । वा गृहीत्वा। गृहीत्वा चमसम्। चमसं वा। वोन्नीय। उन्नीय स्तोत्रम् । उन्नीयत्युत् – नीय । स्तोत्रमुपाकुर्यात् । उपाकुर्यात् प्रति । उपाकुर्यादित्युप – आकुर्यात् । प्रत्येव । एव सोमम् । सोम अस्थापयति । स्थापयति प्रति । प्रति स्तोमम् । स्तोमम् प्रति । प्रत्युक्थानि । उक्थानि प्रति । प्रति यजमानः । यजमानस्तिष्ठति । तिष्ठति प्रति । प्रत्यद्ध्वर्युः । अद्ध्वर्युरित्यद्ध्वर्युः ॥ 8 (69/84) (एव – तिष्ठति यो – वायव्यमस्य – ग्रहं वै – कान्नविज्ञातिश्च) (A2) T.S.3.1.3.1 - Kramam यज्ञं वै । वा एतत् । एतथ् सम् । सम् भरन्ति । भरन्ति यत् । यथ् सोमक्रयण्यै । सोमक्रयण्यै पदम् । सोमक्रयण्या इति सोम - क्रयण्यै। पदं यज्ञमुखम्। यज्ञमुख्यं हिवर्द्धाने। यज्ञमुखमिति यज्ञ – मुखम् । हविर्द्धाने यर्.हि ।

हिवर्द्धिने इति हिवः – धाने । यर् हि हिवर्द्धिने । हिवर्द्धिने प्राची । हिवर्द्धिने इति हिवः – धाने । प्राची प्रवर्तयेयुः । प्राची इति प्राची । प्रवर्तयेयुः हि । प्रवर्तयेयुः । प्राची इति प्राची । प्रवर्तयेयुः । तर् हि तेन । नि । प्रवर्तयेयुः । तर् हि तेन । नि । त्रा । अक्षम्प । उपाञ्ज्यात् । आञ्ज्याद् यज्ञमुखे । यज्ञमुख एव । यज्ञमुख इति यज्ञ – मुखे । एव यज्ञम् । यज्ञमनु । अनु सम् । सम् तनोति । तनोति प्राञ्चम् । प्राञ्चमिनिम् । अग्निम् प्र । प्र हरिन्त । हरन्युत् । उत् पत्नीम् । पत्नीमा । आ नयन्ति । नयन्त्यनु । अन्वनार्णसे । अनार्णसे प्र । प्र वर्तयन्ति । वर्तयन्त्यथे । अथ वै । वा अस्य । अस्यैषः । एष धिष्णियः । धिष्णियो हीयते । हीयते सः । सो उनु । अनु ध्यायति । ध्यायति सः । स ईश्वरः । ईश्वरो रुद्रः ।

रुद्रो भूत्वा । भूत्वा प्रजाम् । 9 (50/57)

T.S.3.1.3.2 - Kramam

प्रजाम् पशून् । प्रजामिति प्र – जाम् । पशून्. यजमानस्य । - । - । - । - । यजमानस्य शमयितोः । शमयितोर् यर्.हि । यर्.हि पशुम् । पशुमाप्रीतम् । आप्रीतमुदञ्चम् । आप्रीतमित्या – प्रीतम् । उदञ्चम् नयन्ति । नयन्ति तर्.हि । तर्.हि तस्य । तस्य पशुश्रपणम् । पशुश्रपण ए हरेत् । पशुश्रपणमिति पशु – श्रपणम् । हरेत् तेन । तेनैव । एवैनम् । एनम् भागिनम् । भागिनम् करोति । करोति यजमानः । यजमानो वै । वा आहवनीयः । आहवनीयो यजमानम् । आहवनीय इत्या – हवनीयः । यजमानं वै । वा एतत् । एतद् वि । वि कर्.षन्ते । कर्.षन्ते यत् । यदाहवनीयात् । आहवनीयात् पशुश्रपणम् । आहवनीयादित्या – हवनीयात् । पशुश्रपण 🗸 हरन्ति । पशुश्रपणमिति पशु - श्रपणम् । हरिन्ति सः । स वा । वैव । एव स्यात् । स्यान् निर्मन्थ्यम् । निर्मन्थ्यं वा । निर्मन्थ्यमिति निः – मन्थ्यम् । वा कुर्यात् । कुर्याद् यजमानस्य । यजमानस्य सात्मत्वायं । सात्मत्वायं यदि । सात्मत्वायेति सात्म – त्वायं । यदि पशोः । पशोरवदानम् । अवदानम् नश्येत् । । ॥ । । । । ॥ अवदानमित्यव – दानम् । नञ्चेदाज्यस्य । आज्यस्य प्रत्याख्यायम् । प्रत्याख्यायमवं । प्रत्याख्यायमितिं प्रति – आख्यायम् । अवं द्येत् । द्येथ् सा । सैव । एव ततः () । ततः प्रायश्चित्तः । प्रायश्चित्तिर् ये ।

ये पशुम् । पशुं विमध्नीरन् । विमध्नीरन्. यः । विमध्नीरन्नितं वि–मथ्नीरन्न् । यस्तान् । तान् कामयेत । कामयेतार्तिम् । आर्तिमा । आर्च्छेयुः । ऋच्छेयुरिति । इति कुवित् । कुविदङ्ग । अङ्गिति । इति नमोवृक्तिवत्या । नमोवृक्तिवत्यर्चा । नमोवृक्तिवत्येति नमोवृक्ति – वत्या । ऋचाऽऽग्नीध्रे । आग्नीध्रे जुहुयात् । आग्नीध्र इत्याग्नि – इध्रे । जुहुयान्नमोवृक्तिम् । नमोवृक्तिमेव । नमोवृक्तिमिति नमः – वृक्तिम्। एवैषाम्। एषां वृङ्क्ते। वृङ्क्ते ताजक्। ताजगार्तिम् । आर्तिमा । आर्च्छन्ति । ऋच्छन्तीत्यृच्छन्ति ॥ 10 (76/90) (भूत्वा – ततः – षड्विण्शतिश्च) (४३) T.S.3.1.4.1 - Kramam प्रजापतेर् जायमानाः । प्रजापतेरिति प्रजा – पतेः । जायमानाः प्रजाः । प्रजा जाताः । प्रजा इति प्र – जाः । जाताश्च । च याः । या इमाः । इमा इतीमाः ॥ तस्मै प्रति । प्रति प्र । प्र वेदय । वेदय चिकित्वान् । चिकित्वा ए अनु । अनु मन्यताम् । मन्यतामिति मन्यताम् ॥ इमम् पशुम् । पशुम् पशुपते । पशुपते ते ।

पशुपत इति पशु – पते । ते अद्य । अद्य बद्ध्नामि । बद्ध्नाम्यग्ने । अग्ने सुकृतस्य । सुकृतस्य मद्ध्ये । सुकृतस्यति सु – कृतस्य । मद्ध्य इति मद्ध्ये ॥ अनु मन्यस्व । मन्यस्व सुयजा । सुयजा यजाम । सुयजेति सु – यजा । यजाम जुष्टम् । जुष्टम् देवानाम् । देवानामिदम् । इदमस्तु । अस्तु हव्यम् । हव्यमिति हव्यम् ॥ प्रजानन्तः प्रति । प्रजानन्त इति प्र – जानन्तः । प्रति गृह्णन्ति । गृह्णन्ति पूर्वे । पूर्वे प्राणम् । प्राणमङ्गिभ्यः । प्राणमिति प्र – अनम् । अङ्गेभ्यः परि । पर्याचरन्तम् । आचरन्तमित्या – चरन्तम् ॥ सुवर्गं याहि । सुवर्गमिति सुवः – गम् । याहि पथिभिः । पथिभिर् देवयानैः । पथिभिरितिं पथि – भिः । देवयानैरोषधीषु । देवयानैरिति देव – यानैः । ओषधीषु प्रति । प्रति तिष्ठ । तिष्ठा शारीरैः । श्रीरैरिति शरीरै: ॥ येषामीशे । ईशे पशुपतिः । 11 (50/60) T.S.3.1.4.2 - Kramam पशुपतिः पशूनाम् । पशुपतिरितिं पशु – पतिः । पशूनाम् चतुष्पदाम् । चतुष्पदामुत । चतुष्पदामिति चतुः – पदाम् । उत च । च द्विपदाम् । द्विपदामिति द्वि – पदाम् ॥ निष्क्रीतोऽयम् ।

निष्क्रीत इति निः – क्रीतः । अयं यज्ञियम् । यज्ञियम् भागम् । भागमेतु । एतु रायः । रायस्पोषाः । पोषा यजमानस्य । यजमानस्य सन्तु । सन्तिवति सन्तु ॥ ये बद्ध्यमानम् । बद्ध्यमानमन् । अनु बद्ध्यमानाः । बध्यमाना अभ्यैक्षन्त । अभ्यैक्षन्त मनसा । अभ्यैक्षन्तेत्यभि – ऐक्षन्त । मनसा चक्षुषा । चक्षुषा च । चेति च ॥ अग्निस्तान् । ताल् अग्रें । अग्रे प्र । प्र मुमोक्तु । मुमोकु देवः । देवः प्रजापतिः । प्रजापतिः प्रजया । प्रजापतिरिति प्रजा – पतिः । सं-विदानः ॥ य आरण्याः । आरण्याः पञ्चावः । पञ्चावा विश्वरूपाः । विश्वरूपा विरूपाः । विश्वरूपा इति विश्व-रूपाः । विरूपाः सन्तः । विरूपा इति वि – रूपाः । सन्तो बहुधा । बहुधैकरूपाः । बहुधैति बहु – धा । एकरूपा इत्येक – रूपाः ॥ वायुस्तान् । तार् अग्रे । अग्रे प्र। प्रमुमोक्तु । मुमोक्तु देवः । देवः प्रजापतिः । प्रजापतिः प्रजया । प्रजापतिरिति प्रजा – पतिः । प्रजया सम्वदानः ।

www.vedavms.in

प्रजयेति प्र - जया । सम्वैदान इति सं - विदानः ॥ प्रमुञ्चमाना भुवनस्य । प्रमुञ्चमाना इति प्र - मुञ्चमानाः । 12 (50/62) T.S.3.1.4.3 - Kramam भुवनस्य रेतः । रेतो गातुम् । गातुम् धत्त । धत्त यजमानाय । यजमानाय देवाः । देवा इति देवाः ॥ उपाकृत ए राशमानम् । उपाकृतमित्युप – आकृतम् । शशमानं यत् । यदस्थात् । अस्थाज् जीवम् । जीवम् देवानाम् । देवानामपि । अप्येतु । एतु पार्थः । - । । । । । । । । । । । पाथ इति पाथः ॥ नाना प्राणः । प्राणो यजमानस्य । प्राण इति प्र - अनः । यजमानस्य पशुना । पशुना यज्ञः । यज्ञो देवेभिः । देवेभिः सह । सह देवयानः । देवयान इति देव – यानः ॥ जीवम् देवानाम् । देवानामपि । अप्येतु । एतु पाथः । पाथः सत्याः । सत्याः सन्तु । सन्तु यजमानस्य । यजमानस्य कामाः । कामा इति कामाः ॥ यत् पशुः । पशुर् मायुम् । मायुमकृत । अकृतोरः । उरो वा । वा पद्धिः । पद्धिराहते । पद्धिरिति पत् – भिः । आहत इत्या – हते ॥ अग्निर् मा । मा तस्मात् । तस्मादेनसः । एनसो विश्वात् । विश्वान् मुञ्चतु । मुञ्चत्व एहसः । अ एहस इत्य एहसः ॥

शमितार उपतन । उपतन यज्ञम् । उपतनेत्युप – ऐतन । यज्ञम् देवेभिः । 13 (50/54)

T.S.3.1.4.4 - Kramam

देवेभिरिन्वितम् । इन्वितमितींन्वितम् ॥ पाशात् पशुम् । पशुम् प्र । प्र मुञ्चत । मुञ्चत बन्धात् । बन्धाद् यज्ञपतिम् । यज्ञपतिम् परि । यज्ञपतिमिति यज्ञ – पतिम् । परीति परि ॥ अदितिः पाशम् । पाशम् प्र । प्र मुमोक्तु । मुमोक्त्वेतम् । एतम् नमः । नमः पशुभ्यः । पशुभ्यः पशुपतये । पशुभ्य इति पशु – भ्यः । पशुपतये करोमि । पशुपतय इति पशु – पतये । करोमीति करोमि ॥ अरातीयन्तमधरम् । अधरम् कृणोमि । कृणोमि यम् । यम् द्विष्मः । द्विष्मस्तस्मिन्न् । तस्मिन् प्रति । प्रति मुञ्चामि । मुञ्चामि पाशम् । पाशमिति पाशम् ॥ त्वामुं । उ ते । ते दंधिरे । दधिरे हव्यवाहम् । हव्यवाहं रं शृतङ्कर्तारम् । हव्यवाहमिति हव्य - वाहम् । शृतङ्कर्तारमुत । शृतङ्कर्तारमिति शृतम् – कर्तारम् । उत यज्ञियम् । यज्ञियम् च । चॆति च ॥ अग्ने सदक्षः । सदक्षः सतनुः । सदक्ष इति स – दक्षः ।

सतनुर्. हि । सतनुरिति स – तनुः । हि भूत्वा । भूत्वाऽथ । अथं हव्या । हव्या जातवेदः । जातवेदो जुषस्व । जातवेद इति जात – वेदः । जुषस्वेति जुषस्व ॥ जातवेदो वपया । जातवेद इति जात – वेदः । वपया गच्छ । गच्छ देवान् । देवान् त्वम् () । ्वं । हि होता । होता प्रथमः । प्रथमो बभूथ । बभूथेति बभूथ ॥ घृतेन त्वम् । त्वम् तनुवः । तनुवो वर्द्धयस्व । वर्द्धयस्व स्वाहाकृतम् । स्वाहाकृत ए हिवः । स्वाहाकृतिमिति स्वाहा – कृतम् । हिवरदन्तु । अदन्तु देवाः । देवा इति देवाः ॥ स्वाहां देवेभ्यः । देवेभ्यो देवेभ्यः । देवेभ्यः स्वाहा । स्वाहेति स्वाहा ॥ 14 (66/76) (ईशें – प्रमुञ्चमांना – यज्ञं – त्वर्ः – षोडश च) (A4) T.S.3.1.5.1 - Kramam प्राजापत्या वै । प्राजापत्या इति प्राजा – पत्याः । वै पश्वः । पञ्चव स्तेषाम् । तेषा 💸 रुद्रः । रुद्रोऽधिपतिः । अधिपतिर् यत् । अधिपतिरित्यधि – पतिः । यदेताभ्याम् । एताभ्यामुपाकरोति । उपाकरोति ताभ्याम् । उपाकरोतीत्युप – आकरोति । ताभ्यामेव । एवैनम् । एनम् प्रतिप्रोच्यं । प्रतिप्रोच्या । प्रतिप्रोच्येति प्रति–प्रोच्यं ।

तृतीय काण्डे - प्रथमः प्रश्नः - (TS 3.1)

आ लभते । लभत आत्मनः । आत्मनोऽनाव्रस्काय । अनाव्रस्काय द्वाभ्याम् । अनाव्रस्कायेत्यना – व्रस्काय । द्वाभ्यामुपाकरोति । । । । । । । उपाकरोति द्विपात् । उपाकरोतीत्युप–आकरोति । द्विपाद् यजमानः । द्विपादिति द्वि – पात् । यजमानः प्रतिष्ठित्यै । प्रतिष्ठित्या उपाकृत्य । प्रतिष्ठित्या इति प्रति – स्थित्यै । उपाकृत्य पञ्च । उपाकृत्यत्युप – आकृत्य । पञ्च जुहोति । जुहोति पाङ्काः । पाङ्काः परावः । परावः पराून् । पराूनेव । एवाव । अव रुन्धे । रुन्धे मृत्यवें । मृत्यवे वै । वा एषः । एष नीयते । नीयते यत् । यत् पशुः । पशुस्तम् । तम् यत् । यदन्वारभेत । अन्वारभेत प्रमायुकः । अन्वारभॆतेत्यनु – आरभॆत । प्रमायुकॊ यजमानः । प्रमायुक इति प्र – मायुकः । यजमानः स्यात् । स्यान् नाना । नाना प्राणः । प्राणो यजमानस्य । प्राण इति प्र – अनः । यजमानस्य पशुना । पशुनेति । इत्याह । आह व्यावृत्त्यै । व्यावृत्त्यै यत् । व्यावृत्त्या इति वि-आवृत्त्यै । 15 (50/63)

T.S.3.1.5.2 - Kramam

यत् पशुः । पशुर् मायुम् । मायुमकृत । अकृतेति । इति जुहोति । जुहोति शान्त्यै । शान्त्यै शमितारः । शमितार उपतेन । उपतनिति । उपेतनेत्युप – एतन । इत्याह । आह यथायजुः । यथायजुरेव । यथायजुरिति यथा – यजुः । एवैतत् । एतद् वपायाम् । वपायां वै । वा आहियमाणायाम् । आहियमाणायामग्नेः । आह्रियमाणायामित्यां – ह्रियमाणायाम् । अग्नेर् मेधः । मेधोऽपं । अप क्रामति । क्रामति त्वाम् । त्वामु । उ ते । ते दिधिरे । दिधिरे हव्यवाहम् । हव्यवाहमिति । हव्यवाहमिति हव्य – वाहम् । इति वपाम् । वपामभि । अभि जुहोति । जुहोत्यग्नेः । अग्नेरेव । एव मेधम् । मेधमव । अवं रुन्धे । रुन्धेऽथो । अथो शृतत्वायं । अथो इत्यथों । शृतत्वायं पुरस्ताथ्स्वाहाकृतयः । शृतत्वायेति शृत – त्वायं । पुरस्ताथ्स्वाहाकृतयो वै । पुरस्ताथ्स्वाहाकृतय इति पुरस्तात् – स्वाहाकृतयः । वा अन्ये । अन्ये देवाः । देवा उपरिष्टाथ्स्वाहाकृतयः । उपरिष्टाथ्स्वाहाकृतयोन्ये । उपरिष्टाथ्स्वाहाकृतय इत्युपरिष्टात् – स्वाहाकृतयः । अन्ये स्वाहा ।

```
तृतीय काण्डे - प्रथमः प्रश्नः - (TS 3.1)
```

स्वाहां देवेभ्यः । देवेभ्यों देवेभ्यः । देवेभ्यः स्वाहां । स्वाहेति । इत्यभितः । अभितो वपाम् () । वपाम् जुहोति । जुहोति तान् । तानेव । एवोभयान् । उभयान् प्रीणाति । प्रीणातीति प्रीणाति ॥ 16 (55/63) (व्यावृत्त्या – अभितो वपां – पञ्च च) (A5) T.S.3.1.6.1 - Kramam यो वै। वा अयथादेवतम्। अयथादेवतं यज्ञम्। अयथादेवतमित्ययथा – देवतम् । यज्ञमुपचरति । उपचरत्या । उपचरतीत्युप – चरति । आ देवताभ्यः । देवताभ्यो वृश्च्यते । वृश्च्यते पापीयान् । पापीयान् भवति । भवति यः । यो यथादेवतम् । यथादेवतम् न । यथादेवतमिति यथा – देवतम् । न देवताभ्यः । देवताभ्य आ। आ वृश्च्यते। वृश्च्यते वसीयान्। वसीयान् भवति। भवत्याग्नेय्या । आग्नेय्यर्चा । ऋचाऽऽग्नीध्रम् । आग्नीध्रमभि । आग्नीधमित्याग्नि – इधम् । अभि मृशेत् । मृशेद् वैष्णव्या ।

वैष्णव्या हविर्द्धानम् । हविर्द्धानमाग्नय्या । हविर्द्धानमिति हिवः – धानम् । आग्नेय्या सुचः । सुचो वायव्यया । वायव्यया वायव्यानि । वायव्यान्यैन्द्रिया । ऐन्द्रिया सदः । सदो यथादेवतम् । यथादेवतमेव । यथादेवतमितिं यथा-देवतम् । एव यज्ञम् । यज्ञमुपं । उप चरति । चरति न । न देवताभ्यः । देवताभ्य आ । आ वृश्च्यते । वृश्च्यते वसीयान् । वसीयान् भवति । भवति युनज्मि । युनज्मि ते । ते पृथिवीम् । पृथिवीम् ज्योतिषा । ज्योतिषा सह । सह युनज्मि । युनज्मि वायुम् । वायुमन्तरिक्षेण । अन्तरिक्षेण ते । 17 (50/56) T.S.3.1.6.2 - Kramam ते सह। सह युनज्मि। युनज्मि वाचम्। वाच एं सह। सह सूर्येण । सूर्येण तॆ । तॆ युनज्में । युनज्में तिस्रः । तिस्रॊ विपृचः । विपृचः सूर्यस्य । विपृच इति वि – पृचः । सूर्यस्य तॆ । त इति ते ॥ अग्निर् देवता । देवता गायत्री । गायत्री छन्दः । छन्द उपाज्ञोः । उपाज्ञोः पात्रम् । उपाज्ञोरित्युप – अज्ञोः । पात्रमसि । असि सोमः । सोमो देवता । देवता त्रिष्ट्रप् । त्रिष्ट्रप् छन्दः । छन्दोऽन्तर्यामस्य । अन्तर्यामस्य पात्रम् ।

```
तृतीय काण्डे - प्रथमः प्रश्नः - (TS 3.1)
```

अन्तर्यामस्येत्यन्तः-यामस्य । पात्रमसि । असीन्द्रः । इन्द्रो देवता । देवता जगती। जगती छन्दः। छन्दं इन्द्रवायुवोः। इन्द्रवायुवोः पात्रम् । इन्द्रवायुवोरितीन्द्र-वायुवोः । पात्रमसि । असि बृहस्पतिः । बृहस्पतिर् देवता । देवाताऽनुष्टुप् । अनुष्टुप् छन्दः । अनुष्टुबित्यनु – स्तुप् । छन्दों मित्रावरुणयोः । मित्रावरुणयोः पात्रम् । मित्रावरुणयोरिति मित्रा – वरुणयोः । पात्रमसि । अस्यश्विनौ । अश्विनोः पात्रम् । पात्रमसि । असि सूर्यः । सूर्यो देवता । देवता बृहती ()। बृहती छन्दः। 18 (50/56) T.S.3.1.6.3 - Kramam छन्दः शुक्रस्य । शुकस्य पात्रम् । पात्रमसि । असि चन्द्रमाः । चद्रमा देवता । देवता सतोबृहती । सतोबृहती छन्दः । सतोबृहतीति स्तः – बृहती । छन्दो मन्थिनः । मन्थिनः पात्रम् । पात्रमसि । ॥ ॥ ॥ ॥ ॥ ॥ ॥ ॥ ॥ ॥ ॥ ॥ असि विश्वे । विश्वे देवाः । देवा देवता । देवतोष्णिहा । उष्णिहा छन्दः । छन्दं आग्रयणस्य । आग्रयणस्य पात्रम् । पात्रमसि ।

असीन्द्रः । इन्द्रो देवता । देवता ककुत् । ककुच्छन्दः । छन्दं उक्थानाम् । उक्थानाम् पात्रम् । पात्रमसि । असि पृथिवी । पृथिवी देवता । देवता विराट् । विराट् छन्दः । विराडिति वि–राट् । छन्दो धुवस्य । धुवस्य पात्रम् । पात्रमसि । असीत्यसि ॥ 19 (33/35) (अन्तरिक्षेण – बृहती – त्रयस्त्रिङ्शच्च) (A6) T.S.3.1.7.1 - Kramam इष्टर्गो वै । वा अद्ध्वर्युः । अद्ध्वर्युर्. यजमानस्य । यजमानस्येष्टर्गः । इष्टर्गः खलु । खलु वै । वै पूर्वः । पूर्वोऽर्ष्टुः । अर्ष्टुः क्षीयते । क्षीयत आसन्यात् । आसन्यान् मा । मा मन्त्रात् । मन्त्रात् पाहि । पाहि कस्याः । कस्याश्चित् । चिदभिशस्त्याः । अभिशस्त्या इति । अभिशंस्त्या इत्यभि – शस्त्याः । इति पुरा । पुरा प्रांतरनुवाकात् । प्रातरनुवाकाज् जुहुयात् । प्रातरनुवाकादिति प्रातः – अनुवाकात् । जुहुयादात्मने । आत्मनं एव । एव तत् । तदद्ध्वर्युः । अद्ध्वर्युः पुरस्तात् । पुरस्ताच्छर्म । शर्म नहाते । नहाते उनात्यै । अनात्यै सम्वैशाय । सम्वैशाय त्वा । सम्वैशायिति सम् – वैशाय ।

त्वोपवेशाय । उपवेशाय त्वा । उपवेशायेत्युप – वेशाय । त्वा गायत्रियाः । गायत्रिया स्त्रिष्टुभः । त्रिष्टुभो जगत्याः । जगत्या अभिभूत्यै । अभिभूत्यै स्वाहा । अभिभूत्या इत्यभि – भूत्यै । स्वाहा प्राणापानौ । प्राणापानौ मृत्योः । प्राणापानाविति प्राण – अपानौ । मृत्योर् मा । मा पातम् । पातम् प्राणापानौ । प्राणापानौ मा । प्राणापानाविति प्राण - अपानौ । मा मा । मा हासिष्टम् । हासिष्टम् देवतासु । देवतासु वै । वा एते । एते प्राणापानयोः । प्राणापानयोर् व्यायच्छन्ते । प्राणापानयोरिति प्राण – अपानयोः । 20 (50/58) T.S.3.1.7.2 - Kramam व्यायच्छन्ते येषाम् । व्यायच्छन्त इति वि – आयच्छन्ते । येषा*्* सोमः । सोमः समृच्छते । समृच्छते सम्वेशाय । समृच्छत इति सम् – ऋच्छते । सम्वैशायं त्वा । सम्वैशायति सं – वैशाय । त्वोपवेशायं । उपवेशायं त्वा । उपवेशायत्युप – वेशायं । त्वेति । इत्याह । आह छन्दा ्सि । छन्दा ्सि वै । वै सम्वेशः । सम्वैश उपवेशः । सम्वैश इति सं – वेशः । उपवेशः छन्दोभिः ।

उपवेश इत्युप – वेशः । छन्दोभिरेव । छन्दोभिरिति छन्दः – भिः । एवास्य । अस्य छन्दार्ंसि । छन्दार्ंसि वृङ्क्ते । वृङ्के प्रेतिवन्ति । प्रतिवन्त्याज्यानि । प्रतिवन्तीति प्रति – वन्ति । आज्यानि भवन्ति । भवन्त्यभिजित्यै । अभिजित्यै मरुत्वतीः । अभिजित्या इत्यभि – जित्यै । मरुत्वतीः प्रतिपदः । प्रतिपदो विजित्यै । प्रतिपद इति प्रति – पदः । विजित्या उभे । विजित्या इति वि – जित्यै । उभे बृहद्रथन्तरे । उभे इत्युभे । बृहद्रथन्तरे भवतः । बृहद्रथन्तरे इति बृहत् – रथन्तरे । भवत इयम् । इयं वाव । वाव रथन्तरम् । रथन्तरमसौ । रथन्तरमिति रथम्-तरम् । असौ बृहत् । बृहदाभ्याम् । आभ्यामेव । एवैनम् । एनमन्तः । अन्तरेति । एत्यद्य । अद्य वाव । वाव रथन्तरम् । रथन्तर७ श्वः । रथन्तरमिति रथम् – तरम् । श्वो बृहत् । बृहदद्याश्वात् । अद्याश्वादेव । अद्याश्वादित्यद्य – श्वात् । एवैनम् । एनमन्तः । अन्तरेति । एति भूतम् । भूतं वाव । 21 (50/66) T.S.3.1.7.3 - Kramam वाव रथन्तरम् । रथन्तरम् भविष्यत् । रथन्तरमिति रथम् – तरम् । भविष्यद् बृहत् । बृहद् भूतात् । भूताच्यं । चैव । एवैनम् ।

एनम् भविष्यतः । भविष्यतश्च । चान्तः । अन्तरंति । एति परिमितम् । परिमितं वाव । परिमितमिति परि – मितम् । वाव रथन्तरम् । रथन्तरमपरिमितम् । रथन्तरमिति रथम् – तरम् । अपरिमितम् बृहत् । अपरिमितमित्यपरि – मितम् । बृहत् परिमितात् । परिमिताच्च । परिमितादिति परि - मितात् । चैव । एवैनम् । एनमपरिमितात् । अपरिमिताच्च । अपरिमितादित्यपरि – मितात् । चान्तः । अन्तरेति । एति विश्वामित्रजमदग्नी । विश्वामित्रजमदग्नी वसिष्ठेन । विश्वामित्रजमदग्नी इति विश्वामित्र-जमदग्नी । वसिष्ठेनास्पर्द्धेताम् । अस्पर्द्धेता एसः । स एतत् । एतज् जमदेग्निः । जमदेग्निर् विहव्यम् । विहव्यमपञ्यत् । विहव्यमिति वि – हव्यम् । अपञ्यत् तेन । तेन वै । वै सः । स विसष्ठस्य । विसष्ठस्येन्द्रियम् । इन्द्रियं ँवीर्यम् । वीर्यमवृङ्क । अवृङ्क यत् । यद्' विहव्यम् । विहव्यं र् शस्यते । विहव्यमिति वि–हव्यम् । शस्यतं इन्द्रियम् । इन्द्रियमेव । एव तत्। तद् वीर्यम्। वीर्यं यजमानः। यजमानो भ्रातृव्यस्य।

```
भ्रातृव्यस्य वृङ्क्ते ()। वृङ्क्ते यस्य। यस्य भूया एसः। भूया एसो
यज्ञक्रतवः । यज्ञक्रतव इति । यज्ञक्रतव इति यज्ञ – क्रतवः ।
इत्यांहुः । आहुः सः । स देवताः । देवतां वृङ्क्ते । वृङ्क इति ।
इति यदि । यद्यग्निष्टोमः । अग्निष्टोमः सोमः । अग्निष्टोम
इत्यग्नि-स्तोमः । सोमः परस्तात् । परस्ताथ् स्यात् । स्यादुक्थ्यम् ।
उक्थ्यम् कुर्वीत । कुर्वीत यदि । यद्युक्थ्यः । उक्थ्यः स्यात् ।
स्यादतिरात्रम् । अतिरात्रम् कुर्वीत । अतिरात्रमित्यति – रात्रम् ।
कुर्वीत यज्ञकतुभिः । यज्ञकतुभिरेव । यज्ञकतुभिरिति यज्ञकतु-भिः ।
एवास्य । अस्य देवताः । देवतां वृङ्क्ते । वृङ्के वसीयान् ।
वसीयान् भवति । भवतीति भवति ॥ 22 (78/91)
(प्राणापानयों – र्भूतं – ँवृङ्के – ऽष्टाविङ्शतिश्च) (A7)
T.S.3.1.8.1 - Kramam
देवश्रुत आयुः । देवश्रुत इति देव – श्रुतः । आयुर् मे । मे तर्पयत ।
तर्पयत प्राणम् । प्राणम् में । प्राणमिति प्र – अनम् । मे तर्पयत ।
तर्पयतापानम् । अपानम् में । अपानमित्यप – अनम् । मे तर्पयत ।
                    vedavms@gmail.com
                                                Page 30 of 55
```

तर्पयत व्यानम् । व्यानम् में । व्यानमिति वि – अनम् । मे तर्पयत । तर्पयत चक्षुः । चक्षुर् मे । मे तर्पयत । तर्पयत श्रोत्रम् । श्रोत्रम् मे । में तर्पयत । तर्पयत मनः । मनों में । में तर्पयत । तर्पयत वाचम् । वाचम् मे । मे तर्पयत । तर्पयतात्मानम् । आत्मानम् मे । मे तर्पयत । तर्पयताङ्गानि । अङ्गानि मे । मे तर्पयत । तर्पयत प्रजाम् । प्रजाम् में । प्रजामिति प्र – जाम् । में तर्पयत । तर्पयत पशून् । पशून् में । में तर्पयत । तर्पयत गृहान् । गृहान् में । में तर्पयत । तर्पयत गणान् । गणान् में । मे तर्पयत । तर्पयत सर्वगणम् । सर्वगणम् मा । सर्वगणमिति सर्व - गणम् । मा तर्पयत । तर्पयत तर्पयत । तर्पयत मा । मा गणाः ॥ 23 (50/57) T.S.3.1.8.2 - Kramam

गणा में । में मा । मा वि । वि तृषत्र् । तृषत्रोषधयः । ओषधयो वै । वै सोमस्य । सोमस्य विशः । विशो विशः । विशः खलु । खलु वै । वै राज्ञः । राज्ञः प्रदातोः । प्रदातोरीश्वराः । प्रदातोरिति प्र – दातोः । ईश्वरा ऐन्द्रः । ऐन्द्रः सोमः ।

सोमोऽवीवृधम् । अवीवृधं वः । वो मनसा । मनसा सुजाताः । सुजाता ऋतप्रजाताः । सुजाता इति सु-जाताः । ऋतप्रजाता भगे । ऋतप्रजाता इत्यृत – प्रजाताः । भग इत् । इद् वः । वः स्याम । स्यामेति स्याम ॥ इन्द्रंण देवीः । देवीर् वीरुधः । वीरुधः सम्विदानाः । सम्विदाना अनु । सम्विदाना इति सम्-विदानाः । अनु मन्यन्ताम् । मन्यन्ता ए सवनाय । सवनाय सोमम् । सोममिति । इत्याह । आहौषधीभ्यः । ओषधीभ्य एव । ओषधीभ्य इत्योषि – भ्यः । एवैनम् । एन ७ स्वायै । स्वायै विशः । विशः स्वायै । स्वायै देवतायै । देवतायै निर्याच्य । निर्याच्याभि । निर्याच्येति निः – याच्यं । अभिषुणोति । सुनोति यः । यो वै । । । । । । । । वै सोमस्य । सोमस्याभिषूयमाणस्य । अभिषूयमाणस्य प्रथमः । अभिषूयमाणस्यत्यभि - सूयमाणस्य । 24 (50/57) T.S.3.1.8.3 - Kramam प्रथमोऽ्राः । अञ्शुः स्कन्दिति । स्कन्दिति सः । स ईश्वरः । ्र ईश्वर इन्द्रियम् । इन्द्रियं ँवीर्यम् । वीर्यम् प्रजाम् । प्रजाम् पञ्जन् । प्रजामिति प्र-जाम् । पशून्. यजमानस्य । यजमानस्य निर्.हन्तोः ।

निर्.हंन्तोस्तम् । निर्.हंन्तोरिति निः – हन्तोः । तमभि । अभि मन्त्रयेत । मन्त्रयेता । आ मा । माऽस्कान् । अस्कान्थ् सह । सह प्रजया । प्रजया सह । प्रजयेति प्र – जया । सह रायः । गयस्पोषेण । पोषेणेन्द्रियम् । इन्द्रियम् मे । मे वीर्यम् । वीर्यम् मा । मा निः । निर् वधीः । वधीरिति । इत्याशिषम् । आशिषमेव । आशिषमित्या – शिषम् । एवैताम् । एतामा । आ शास्ते । शास्त इन्द्रियस्य । इन्द्रियस्य वीर्यस्य । वीर्यस्य प्रजायै । प्रजायै पशूनाम् । प्रजाया इति प्र – जायै । पशूनामनिर्घाताय । अनिर्घाताय द्रफ्सः । अनिर्घातायत्यनिः – घाताय । द्रफ्सश्चस्कन्द । चस्कन्द पृथिवीम् । पृथिवीमनु । अनु द्याम् । द्यामिमम् । इमम् च । च योनिम् । योनिमनु । अनु यः । यश्चं () । च पूर्वः । पूर्व इति पूर्वः ॥ तृतीयं यानिम् । यानिमन् । अनु सञ्चरन्तम् । सञ्चरन्तम् द्रफ्सम् । सञ्चरन्तमिति सम् – चरन्तम् । द्रफ्सम् जुहोमि । जुहोम्यनु । अनु सप्त । सप्त होत्राः । होत्रा इति होत्राः ॥ 25 (60/67) (तर्पयत मा - ऽभिषूयमाणस्य - यश्च - दर्श च) (४८)

T.S.3.1.9.1 - Kramam

यो वै । वै देवान् । देवान् देवयशसेन । देवयशसेनार्पयति । देवयशसेनेति देव – यशसेन । अर्पयति मनुष्यान् । मनुष्यान् मनुष्ययशसेनं । मनुष्ययशसेनं देवयशसी । मनुष्ययशसेनेति मनुष्य – यशसेन । देवयशस्येव । देवयशसीति देव – यशसी । एव देवेषु । देवेषु भवति । भवति मनुष्ययशसी । मनुष्ययशसी मनुष्येषु । मनुष्ययशसीति मनुष्य – यशसी । मनुष्येषु यान् । यान् प्राचीनम् । प्राचीनमाग्रयणात् । आग्रयणाद् ग्रहान् । ग्रहान् गृह्णीयात् । गृह्णीयात् तान् । तानुपा ्शु । उपा ्शु गृह्णीयात् । उपा ७ श्वित्युप – अ ्शु । गृह्णीयाद् यान् । यानूद्ध्वान् । ऊर्द्ध्वां ७स्तान् । तानुपब्दिमतः । उपब्दिमतो देवान् । उपब्दिमत इत्युपब्दि-मतः । देवानेव । एव तत् । तद् देवयशसेन । देवयशसेनार्पयति । देवयशसेनेति देव – यशसेन । अर्पयति मनुष्यान् । मनुष्यान् मनुष्ययशसेन । मनुष्ययशसेन देवयशसी । मनुष्ययशसेनेति मनुष्य – यशसेन । देवयशस्येव । देवयशसीति देव - यशसी । एव देवेषु । देवेषु भवति । भवति मनुष्ययशसी ।

मनुष्ययशसी मनुष्येषु । मनुष्ययशसीति मनुष्य – यशसी । मनुष्येष्विग्नः । अग्निः प्रातस्सवने । प्रातस्सवने पातु । प्रातस्सवन इति प्रातः – सवने । पात्वस्मान् । अस्मान्. वैश्वानरः । वैश्वानरो महिना । महिना विश्वराम्भूः । विश्वराम्भूरिति विश्व – राम्भूः ॥ स नः । नः पावकः । पावको द्रविणम् । द्रविणम् दधातु । दधात्वायुष्मन्तः । 26 (50/61) T.S.3.1.9.2 - Kramam आयुष्मन्तः सहभक्षाः । सहभक्षाः स्याम । सहभक्षा इति सह – भक्षाः । स्यामेति स्याम ॥ विश्वे देवाः । देवा मरुतः । मरुत इन्द्रः । इन्द्रो अस्मान् । अस्मानस्मिन्न् । अस्मिन् द्वितीये । द्वितीये सवने । सवने न । न जह्युः । जह्युरिति जह्युः ॥ आयुष्मन्तः प्रियम् । प्रियमेषाम् । एषां वदन्तः । वदन्तो वयम् । वयम् देवानाम् । देवाना एं सुमतौ । सुमतौ स्याम । सुमताविति सु – मतौ । स्यामिति स्याम ॥ इदम् तृतीयम् । तृतीय ए सवनम् । सवनम् कवीनाम् । कवीनामृतेन । ऋतेन ये । ये चमसम् । चमसमैरयन्त ।

```
ऐरयन्तेत्यैरयन्त ॥ ते सौधन्वनाः । सौधन्वनाः सुवः ।
सुवरानशानाः । आनशानाः स्विष्टिम् । स्विष्टिम् नः । स्विष्टिमिति
सु – इष्टिम् । नो अभि । अभि वसीयः । वसीयो नयन्तु ।
नयन्त्वितं नयन्तु ॥ आयतनवतीर् वै । आयतनवतीरित्यायतन–वतीः ।
वा अन्याः । अन्या आहुतयः । आहुतयो हूयन्ते । आहुतय
इत्या – हुतयः । हूयन्ते ऽनायतनाः । अनायतना अन्याः । अनायतना
इत्यना – यतनाः । अन्या याः । या आघारवतीः । आघारवती स्ताः ।
आघारवतीरित्याघार – वतीः । ता आयतनवतीः । आयतनवतीर् याः ।
आयतनवतीरित्यायतन – वतीः । याः सौम्याः । 27 (50/58)
T.S.3.1.9.3 - Kramam
सौम्यास्ताः । ता अनायतनाः । अनायतना ऐन्द्रवायवम् ।
अनायतना इत्यना – यतनाः । ऐन्द्रवायवमादाय ।
ऐन्द्रवायवमित्यैन्द्र – वायवम् । आदायाघारम् । आदायत्या – दायं ।
आघारमा । आघारमित्या – घारम् । आ घारयेत् । घारयेदद्ध्वरः ।
अद्ध्वरो यज्ञः । यज्ञो ऽयम् । अयमस्तु । अस्तु देवाः ।
देवा ओषधीभ्यः । ओषधीभ्यः पश्वे । ओषधीभ्य इत्योषधि-भ्यः ।
```

```
पशवें नः । नो जनाय । जनाय विश्वस्मै । विश्वस्मै भूताय ।
भूतायाद्ध्वरः । अद्ध्वरों ऽसि । असि सः । स पिन्वस्व ।
पिन्वस्व घृतवत् । घृतवद् देव । घृतवदिति घृत – वत् । देव सोम् ।
सोमिति । इति सौम्याः । सौम्या एव । एव तत् । तदाहुंतीः ।
आहुं तीरायतंनवतीः । आहुं तीरित्या – हुतीः । आयतंनवतीः करोति ।
आयतनवतीरित्यायतन – वतीः । करोत्यायतनवान् । आयतनवान्
भवति । आयतनवानित्यायतन – वान् । भवति यः । य एवम् ।
एवं वैद । वेदाथो । अथो द्यावापृथिवी । अथो इत्यथो ।
द्यावापृथिवी एव । द्यावापृथिवी इति द्यावा – पृथिवी । एव घृतेन ।
घृतेन वि । व्युनित । उनित ते । ते व्युत्ते । ते इति ते ।
व्युत्ते उपजीवनीयं । व्युत्ते इति वि – उत्ते । उपजीवनीयं भवतः ।
उपजीवनीय इत्युप - जीवनीय । भवत उपजीवनीयः ।
उपजीवनीयों भवति । उपजीवनीय इत्युप – जीवनीयः ।
भवति यः । 28 (50/65)
```

T.S.3.1.9.4 - Kramam

य एवम्। एवं वैद। वेदैषः। एष ते। ते रुद्र। रुद्र भागः। भागो यम् । यम् निरयाचथाः । निरयाचथास्तम् । निरयाचथा इति निः – अयांचथाः । तम् जुंषस्व । जुष्वस्व विदेः । विदेर् गौंपत्यम् । गौपत्य ए रायः । रायस्पोषम् । पोष ए सुवीर्यम् । सुवीर्य ए सम्वथ्सरीणाम् । सुवीर्यमिति सु – वीर्यम् । सम्वथ्सरीणा स्वस्तिम् । सम्वथ्सरीणामिति सं – वथ्सरीणाम् । स्वस्तिमिति स्वस्तिम् ॥ मनुः पुत्रेभ्यः । पुत्रेभ्यो दायम् । दायं वि । व्यभजत् । अभजथ् सः । स नाभानेदिष्ठम् । नाभानेदिष्ठम् ब्रह्मचर्यम् । ब्रह्मचर्यं वसन्तम् । ब्रह्मचर्यमिति ब्रह्म – चर्यम् । वसन्तम् निः । निरभजत् । अभजथ् सः । स आ । आऽगच्छत् । अगच्छथ् सः । सौऽब्रवीत् । ।। अब्रवीत् कथा। कथा मा। मा निः। निरभाक्। अभागिति। इति न । न त्वा । त्वा निः । निरभाक्षम् । अभाक्षमिति । इत्यंब्रवीत् । अबवीदङ्गिरसः । अङ्गरस इमे । इमे सत्रम् । सत्रमासते । आसते ते । ते सुवर्गम् । 29 (50/54)

T.S.3.1.9.5 - Kramam

सुवर्गं लाकम् । सुवर्गमिति सुवः – गम् । लाकम् न । न प्र । प्र जानन्ति । जानन्ति तेभ्यः । तेभ्यं इदम् । इदम् ब्राह्मणम् । ब्राह्मणम् ब्रूहि । ब्रूहि तॆ । तॆ सुवर्गम् । सुवर्गं लोकम् । सुवर्गमिति सुवः – गम् । लोकं यन्तः । यन्तो ये । य एषाम् । एषाम् परावः । पशव स्तान् । ता ७ स्ते । ते दास्यन्ति । दास्यन्तीति । इति तत् । तदेंभ्यः । एभ्यो ऽब्रवीत् । अब्रवीत् ते । ते सुवर्गम् । सुवर्गं लोकम् । सुवर्गमिति सुवः – गम् । लोकं यन्तः । यन्तो ये । य एषाम् । एषाम् पश्वः । पश्व आसन् । आसन् तान् । तानस्मै । अस्मा अददुः । अददुस्तम् । तम् पशुभिः । पशुभिश्चरन्तम् । पशुभिरितिं पशु-भिः । चरन्तं ँयज्ञवास्तौ । यज्ञवास्तौ रुद्रः । यज्ञवास्ताविति यज्ञ – वास्तौ । रुद्र आ । आऽगंच्छत् । अगच्छथ् सः । सौंऽब्रवीत् । अब्रवीन् ममं । मम वै । वा इमे । इमे पश्वः । पश्व इति । इत्यदुः । अदुर् वै । वै मह्यम् । 30 (50/55)

T.S.3.1.9.6 - Kramam महामिमान् । इमानिति । इत्यंब्रवीत् । अब्रवीन् न । न वै । वै तस्य । तस्य ते । त ईशते । ईशत इति । इत्यंब्रवीत् । अब्रवीद् यत् । यद् यज्ञवास्तौ । यज्ञवास्तौ हीयते । यज्ञवास्ताविति यज्ञ – वास्तौ । हीयते मम । मम वै । वै तत् । तदिति । इति तस्मात् । तस्माद् यज्ञवास्तु । यज्ञवास्तु न । यज्ञवास्त्वितं यज्ञ–वास्तु । नाभ्यवेत्यम् । अभ्यवेत्य 🗸 सः । अभ्यवेत्यमित्यभि – अवेत्यम् । सौऽब्रवीत् । अब्रवीद् यज्ञे । यज्ञे मां । मा । आ भज । भजायं । अथं ते । ते पशून् । पशून् न । नाभि । अभि म स्य । म स्य इति । इति तस्मै । तस्मा एतम् । एतम् मन्थिनः । मन्थिन स७स्रावम् । स७स्रावमजुहोत् । स७स्रावमिति सम् – स्रावम् । अजुहोत् ततः । ततो वै। वै तस्य। तस्य रुद्रः। रुद्रः पशून्। पशून् न। नाभि। अभ्यमन्यत । अमन्यत यत्र । यत्रैतम् () । एतमेवम् । एवं वैद्वान् । विद्वान् मन्थिनः । मन्थिनः स७स्रावम् । स७स्रावम् जुहोति । स्थ्स्राविमति सम् - स्रावम् । जुहोति न । न तत्र । तत्र रुद्रः ।

रुद्रः पशून् । पशूनिभ । अभि मन्यते । मन्यत इति मन्यते ॥ 31 (61/66) (दधात्वा – यतनवतीर्या – उपजीवनीयों भवति – तॆऽ – दुर्वे – यत्रैत – मॅकांदश च) (A9) T.S.3.1.10.1 - Kramam जुष्टों वाचः । वाचो भूयासम् । भूयासम् जुष्टः । जुष्टों वाचः । वाचस्पतये । पतये देवि । देवि वाक् । वागिति वाक् ॥ यद् वाचः । वाचो मधुमत् । मधुमत् तस्मिन्न् । मधुमदिति मधु – मत् । तस्मिन् मा । मा धाः । धाः स्वाहा । स्वाहा सरस्वत्यै । सरस्वत्या इति सरस्वत्यै ॥ ऋचा स्तोमम् । स्तोम ए सम् । समर्द्धय । अर्द्धय गायत्रेणं । गायत्रेणं रथन्तरम् । रथन्तरमिति रथम् – तरम् ॥ बृहद् गायत्रवर्तनि । गायत्रवर्तनीति गायत्र – वर्तनि ॥ यस्ते । ते द्रफ्सः । द्रफ्सः स्कन्दंति । स्कन्दंति यः । यस्ते । ते अर्शः । अंश्रुर् बाहुच्युंतः । बाहुच्युंतो धिषणयोः । बाहुच्युंत इति बाहु – च्युतः । धिषणयोरुपस्थात् । उपस्थादित्युप – स्थात् ॥

अद्ध्वर्योर् वा । वा परि । परि यः । यस्ते । ते पवित्रात् । पवित्राथ् स्वाहाकृतम् । स्वाहाकृतमिन्द्राय । स्वाहाकृतमिति स्वाहा – कृतम् । इन्द्राय तम् । तम् जुहोमि । जुहोमीति जुहोमि ॥ यो द्रफ्सः । द्रफ्सो अज्ञुः । अज्ञुः पतितः । पतितः पृथिव्याम् । पृथिव्याम् परिवापात् । परिवापात् पुरोडाशात् । परिवापादिति परि – वापात् । 32 (50/54) T.S.3.1.10.2 - Kramam पुरोडाशात् करम्भात् । करम्भादिति करम्भात् ॥ धानासोमान् मन्थिनः । धानासोमादिति धाना – सोमात् । मन्थिन इन्द्र । इन्द्र शुक्रात् । शुक्राथ् स्वाहाकृतम् । स्वाहाकृतमिन्द्राय । स्वाहाकृतमिति स्वाहा – कृतम् । इन्द्राय तम् । तम् जुहोमि । जुहोमीति जुहोमि ॥ यस्ते । ते द्रफ्सः । द्रफ्सो मधुमान् । मधुमा ए इन्द्रियावान् । मधुमानिति मधु – मान् । इन्द्रियावान्थ् स्वाहाकृतः । इन्द्रियावानितीन्द्रिय – वान् । स्वाहाकृतः पुनः । स्वाहाकृत इति स्वाहा – कृतः । पुनरप्येति । अप्येति देवान् । अप्येतीत्यपि-एति । देवानिति देवान् ॥ दिवः पृथिव्याः । पृथिव्याः परि । पर्यन्तरिक्षात् ।

अन्तरिक्षाथ् स्वाहाकृतम् । स्वाहाकृतमिन्द्राय । स्वाहाकृतमिति स्वाहा – कृतम् । इन्द्राय तम् । तम् जुहोमि । जुहोमीति जुहोमि ॥ अद्ध्वर्युर् वै । वा ऋत्विजाम् । ऋत्विजाम् प्रथमः । प्रथमो युज्यते । युज्यते तेन । तेन स्तोमः । स्तोमो योक्तव्यः । योक्तव्यं इति । इत्यांहुः । आहुर् वाक् । वागग्रेगाः । अग्रेगा अग्रें । अग्रेगा इत्यग्रे – गाः । अग्र एतु । एत्वृजुगाः । ऋजुगा देवेभ्यः । ऋजुगा इत्यृजु – गाः । देवेभ्यो यशः । यशो मिय । मिय दधती । दधती प्राणान् । प्राणान् पशुषु । प्राणानिति प्र – अनान् । पशुषु प्रजाम् । प्रजाम् मियं । प्रजामिति प्र – जाम् । मियं च । 33 (50/61) T.S.3.1.10.3 - Kramam च यजमाने । यजमाने च । चेति । इत्याह । आह वाचम् । वाचमेव। एव तत्। तद् यज्ञमुखे। यज्ञमुखे युनिकः। यज्ञमुख इति यज्ञ – मुखे । युनिक वास्तु । वास्तु वै । वा एतत् । एतद् यज्ञस्य । यज्ञस्यं क्रियते । क्रियते यत् । यद् ग्रहान् । ग्रहान् गृहीत्वा । गृहीत्वा बहिष्यवमानम् । बहिष्यवमान् सर्पन्ति ।

```
बहिष्पवमानमितिं बहिः – पवमानम् । सर्पन्ति पराञ्चः ।
स्तुवते वैष्णव्या । वैष्णव्यर्चा । ऋचा पुनः । पुनरेत्य । एत्योप ।
एत्येत्या – इत्य । उप तिष्ठते । तिष्ठते यज्ञः । यज्ञो वै । वै विष्णुः ।
विष्णुर् युज्ञम् । युज्ञमेव । एवाकः । अकर् विष्णो । विष्णो त्वम् ।
न् । । । नि
विष्णो इति विष्णो । त्वम् नः । नो अन्तमः । अन्तमः रार्म ।
ा ॥ ॥
शर्म यच्छ । यच्छ सहन्त्य । सहन्त्येति सहन्त्य ॥ प्र ते । ते धाराः ।
धारा मधुश्रुतः । मधुश्रुत उथ्सम् । मधुश्रुत इति मधु – श्रुतः ।
उथ्सम् दुह्रते ()। दुह्रते अक्षितम्। अक्षितमिति। इत्याह।
आह यत् । यदेव । एवास्य । अस्य शयानस्य । शयानस्योपशुष्यति ।
उपशुष्यति तत् । उपशुष्यतीत्युप – शुष्यति । तदेव ।
एवास्य । अस्यैतेन । एतेना । आ प्याययति ।
प्याययतीति प्याययति ॥ 34 (64/70)
(परिवापात् – प्रजां मयि – दुह्रते – चतुर्दश च) (A10)
```

T.S.3.1.11.1 - Kramam अग्निना रियम् । रियमञ्जवत् । अञ्जवत् पौषम् । पौषमेव । एव दिवेदिवे । दिवेदिव इति दिवे – दिवे ॥ यशसं वीखतमम् । वीरवत्तममिति वीरवत् – तमम् ॥ गोमा एं अग्ने । गोमानिति गो – मान् । अग्नेऽविमान् । अविमां अश्वी । अविमानित्यवि – मान् । अश्वी यज्ञः । यज्ञो नृवथ्सखा । नृवथ्सखा सदम् । नृवथ्सखॆति नृवत् – सखा । सदमित् । इदप्रमृष्यः । अप्रमृष्य इत्यप्र – मृष्यः ॥ इडावा 🗸 एषः । इडावानितीडा – वान् । एषो असुर । असुर प्रजावान् । प्रजावान् दीर्घः । प्रजावानिति प्रजा – वान् । दीर्घो रियः । रियः पृथुबुध्नः । पृथुबुध्नः सभावान् । पृथुबुध्न इति पृथु – बुध्नः । सभावानिति सभा – वान् ॥ आ प्यायस्व । प्यायस्व सम् । सम् ते । त इति ते ॥ इह त्वष्टारम् । त्वष्टारमग्रियम् । अग्रियं विश्वरूपम् । विश्वरूपमिति विश्व – रूपम् । उप ह्रये । ह्रय इति ह्रये ॥ अस्माकमस्तु । अस्तु केवलः । केवल इति केवलः ॥ तन्नः । नस्तुरीपम् ।

तुरीपमध । अध पोषयित्नु । पोषयित्नु देव । देव त्वष्टः । त्वष्टर् वि । वि रराणः । रराणः स्यस्व । स्यस्वेति स्यस्व ॥ यतो वीरः । वीरः कर्मण्यः । 35 (50/57) T.S.3.1.11.2 - Kramam कर्मण्यः सुदक्षः । सुदक्षो युक्तग्रावा । सुदक्ष इति सु – दक्षः । युक्तग्रावा जायते । युक्तग्राविति युक्त – ग्रावा । जायते देवकामः । देवकाम इति देव – कामः ॥ शिवस्त्वष्टः । त्वष्टरिह । इहा । । आ गहि । गहि विभुः । विभुः पोषॆ । विभुरिति वि–भुः । पोष उत । उत त्मना । त्मनेति त्मना ॥ यज्ञेयज्ञे नः । यज्ञेयज्ञ इति यज्ञे –यज्ञे । न उत् । उदव । अवेत्यव ॥ पिशङ्गरूपः सुभरः । पिशङ्गरूप इति पिशङ्गं – रूपः । सुभरों वयोधाः । सुभर इति सु – भरः । वयोधाः श्रुष्टी । वयोधा इति वयः – धाः । श्रुष्टी वीरः । वीरो जायते ।

देवानामपि । अप्येतु । एतु पार्थः । पाथ इति पार्थः ॥ प्रणः ।

नो देवी। देव्या। आ नः। नो दिवः। दिव इति दिवः॥
पीपिवाण्सण् सरस्वतः। सरस्वतः स्तनम्। स्तनं यः।
यो विश्वदर्शातः। विश्वदर्शात इति विश्व – दर्शातः॥
धुक्षीमिह प्रजाम्। प्रजामिषम्। प्रजामिति प्र – जाम्।
इषमितीषम्॥ 36 (50/60)

T.S.3.1.11.3 - Kramam

ये ते । ते सरस्वः । सरस्व ऊर्मयः । ऊर्मयो मधुमन्तः । मधुमन्तो पृतश्चतः । मधुमन्त इति मधु – मन्तः । घृतश्चत इति घृत – श्चतः ॥ विष्यं ते । ते सुम्नम् । सुम्नमीमहे । ईमह इतीमहे ॥ यस्य व्रतम् । व्रतम् पश्चवः । पश्चवो यन्ति । यन्ति सर्वे । सर्वे यस्य । यस्य व्रतम् । व्रतमुपतिष्ठन्ते । उपतिष्ठन्त आपः । उपतिष्ठन्त । उपतिष्ठन्त । व्यत्य व्रते । व्रते पृष्टिपतिः । पृष्टिपतिर् निविष्टः । पृष्टिपतिरिते पृष्टि – पतिः । निविष्ट स्तम् । निविष्ट इति नि – विष्टः । तं सरस्वन्तम् । सरस्वन्तम् । स्पूर्णं वयसम् । अवसे हुवेम । हुवेमिति हुवेम ॥ दिव्यं सुपूर्णम् । सुप्णं वयसम् ।

सुपर्णमिति सु – पर्णम् । वयसम् बृहन्तम् । बृहन्तमपाम् । अपाम् गर्भम् । गर्भं वृषभम् । वृषभमोषधीनां । ओषधीनामित्योषधीनाम् ॥ अभीपतो वृष्ट्या । वृष्ट्या तर्पयन्तम् । तर्पयन्तम् तम् । त्र्यम्तम् । सरस्वन्तम् । सरस्वन्तम् । अवसे हुवेम । हुवेमेति हुवेम ॥ त्र्यस्वन्तम् । पृथुष्टुके । पृथुष्टुके या । पृथुष्टुक इति पृथु – स्तुके । या देवानाम् । देवानामसि । असि स्वसा । स्वसेति स्वसा ॥ जुषस्व ह्व्यम् । ह्व्यमाहुतम् । 37 (50/56)

T.S.3.1.11.4 - Kramam

आहुँतम् प्रजाम् । आहुँतमित्या – हुतम् । प्रजाम् देवि । प्रजामिति प्र-जाम् । देवि दिदिष्ट्वि । दिदिष्ट्वि नः । न इति नः ॥ या सुपाणिः । सुपाणिः स्वङ्गुरिः । सुपाणिरिति सु – पाणिः । स्वङ्गुरिः सुषूमा । स्वङ्गुरिति सु – अङ्गुरिः । सुषूमा बहुसूवरी । सुषूमेति सु – सूमा । बहुसूवरीति बहु – सूवरी ॥ तस्यै विश्वपित्वयै । विश्वपित्वयै हिवः । हिवः सिनीवाल्यै । सिनीवाल्यै जुहोतन । जुहोतनेति जुहोतन ॥ इन्द्रं वः । वो विश्वतः । विश्वतस्परि । परीन्द्रम् । इन्द्रम् नरः । नर् इति नरः ॥ असितवर्णा हरयः ।

असितवर्णा इत्यसित – वर्णाः । हरयः सुपर्णाः । सुपर्णा मिहः । सुर्पणा इति सु-पर्णाः । मिहो वसानाः । वसाना दिवम् । दिवमुत् । उत् पतन्ति । पतन्तीति पतन्ति ॥ त आ । आऽववृत्रन्त् । अववृत्रन्थ् सदनानि । सदनानि कृत्वा । कृत्वा ऽऽत् । आदित् । इत् पृथिवी । पृथिवी घृतैः । घृतैर् वि । व्युंद्यते । उद्यत इत्युंद्यते ॥ हिरण्यकेशो रजसः । हिरण्यकेश इति हिरण्य – केशः । रजसो विसारे । विसारेऽहिः । विसार इति वि – सारे । अहिर् धुनिः । धुनिर् वातः । वात इव । इव ध्रजीमान् । ध्रजीमानिति ध्रजीमान् ॥ श्चिभाजा उषसः । शुचिभाजा इति शुचि – भ्राजाः । उषसो नवेदाः । 38 (50/60) T.S.3.1.11.5 - Kramam नवेदा यशस्वतीः । यशस्वतीरपस्युवः । अपस्युवो न । न सत्याः । सत्या इति सत्याः ॥ आ ते । ते सुपर्णाः । सुपर्णा अमिनन्त । सुपर्णा इति सु – पर्णाः । अमिनन्त एवैः । एवैः कृष्णः ।

कृष्णो नोनाव । नोनाव वृषभः । वृषभो यदि । यदीदम् ।

इदमितीदम् ॥ शिवाभिर् न । न स्मयमानाभिः । स्मयमानाभिरा । आ ऽगात् । अगात् पतन्ति । पतन्तिमिहः । मिहः स्तनयन्ति । स्तनयन्त्यभ्रा । अभ्रेत्यभ्रा ॥ वाश्रेव । इव विद्युत् । विद्युन् मिमाति । विद्युदितिं वि – द्युत् । मिमाति वथ्सम् । वथ्सम् न । न माता । माता सिषक्ति । सिषक्तीति सिषक्ति ॥ यदेषाम् । एषां वृष्टिः । वृष्टिरसर्जि । असर्जीत्यसर्जि ॥ पर्वतश्चित् । चिन् महि । महि वृद्धः । वृद्धो बिभाय । बिभाय दिवः । दिवश्चित् । चिथ् सानुं । सानुं रेजत । रेजत स्वने । स्वने वः । व इति वः ॥ यत् क्रीडथ । क्रीडथ मरुतः । मरुत ऋष्टिमन्तः । 39 (50/52) T.S.3.1.11.6 - Kramam ऋष्टिमन्त आपः । ऋष्टिमन्त इत्यृष्टि – मन्तः । आप इव । इव सिधयञ्चः । सिधियञ्चो धवद्ध्वे । धवद्ध्व इति धवद्ध्वे ॥ अभि क्रन्द । क्रन्द स्तनयं । स्तनय गर्भम् । गर्भमा । आ धाः । धा उदन्वता । उदन्वता परि । उदन्वतेत्युदन्न् – वता । परि दीय । दीय रथेंन । रथेनेति रथेंन ॥ दृति एं सु । सु कर्.ष । कर्.ष विषितम् । विषितम् न्यञ्चम् । विषितमिति वि – सितम् । न्यञ्च ए समाः ।

तृतीय काण्डे - प्रथमः प्रश्नः - (TS 3.1)

समा भवन्तु । भवन्तू इता । उद्घता निपादाः । उद्घतेत्युत् – वता ।

निपादा इति नि – पादाः ॥ त्वम् त्या । त्या चित् । चिदच्युत ।

अच्युताग्ने । अग्ने प्रशुः । प्रशुर् न । न यवसे । यवस् इति

यवसे ॥ धामा ह । ह यत् । यत् ते । ते अज्ञर । अज्ञर वना ।

वना वृश्चन्ति । वृश्चन्ति शिक्वसः । शिक्वस् इति शिक्वसः ॥

अग्ने भूरीणि । भूरीणि तव । तव जातवेदः । जातवेदो देव ।

जातवेद इति जात – वेदः । देव स्वधावः । स्वधावो ऽमृतस्य ।

स्वधाव इति स्वधा – वः । अमृतस्य धाम । धामेति धाम ॥ याश्च ।

च मायाः । 40 (50/56)

T.S.3.1.11.7 - Kramam

माया मायिनाम् । मायिनां विश्वमिन्व । विश्वमिन्व त्व । विश्वमिन्विति । विश्वमिन्विति । विश्वमिन्विति । विश्वमिन्विति । विश्वमिन्विति । विश्वमिन्विति । विश्वम् । यूर्वीः । सन्द्धुः । सन्द्धुः । पृष्टबन्धो । सन्द्धुः । सन्द्धुः । पृष्टबन्धो इति पृष्ट – बन्धो ॥ । । । । नो वृष्टिम् । वृष्टिम् मरुतः । मरुतो ररीद्ध्वम् । ररीद्ध्वम् । प्रा पिन्वत । पिन्वत वृष्णः । वृष्णो अश्वस्य । अश्वस्य धाराः । । । प्रा पिन्वत । पिन्वत वृष्णः । वृष्णो अश्वस्य । अश्वस्य धाराः ।

धारा इति धाराः ॥ अर्वाङेतेन । एतेन स्तनयित्नुना । स्तनयित्नुना । एहि । इह्यपः । अपो निषिञ्चन्न् । निषिञ्चन्नस्परः । निषिञ्चन्निति नि – सिञ्चन्न् । असुरः पिता । पिता नः । न इति नः ॥ पिन्वन्त्यपः । अपो मरुतः । मरुतः सुदानवः । सुदानवः पयः । स्दानव इति सु – दानवः । पयो घृतवत् । घृतवद् विदथेषु । ्। । । । । । घृतवदिति घृत – वत् । विदथेष्वाभुवः । आभुव इत्या – भुवः ॥ अत्यम् न । न मिहे । मिहे वि । वि नयन्ति । नयन्ति वाजिनम् । वाजिनमुथ्सम् । उथ्सम् दुहन्ति । दुहन्ति स्तनयन्तम् । स्तनयन्तमक्षितम् । अक्षितमित्यक्षितम् ॥ उदप्रुतौ मरुतः । उदप्रुत इत्युद - प्रुतः । मरुतस्तान् । ता ए इयर्त । इयर्त वृष्टिम् । वृष्टिं ये । 41 (50/57) T.S.3.1.11.8 - Kramam ये विश्वे । विश्वे मरुतः । मरुतो जुनन्ति । जुनन्तीति जुनन्ति ॥ । ॥ । ॥ । ॥ । क्रोशाति गर्दा । गर्दा कन्या । कन्येव । इव तुन्ना । तुन्ना पेरुम् । पेरुम् तुञ्जाना । तुञ्जाना पत्या । पत्येव । इव जाया । जायति जाया ॥ घृतेन द्यावापृथिवी । द्यावापृथिवी मधुना ।

द्यावापृथिवी इति द्यावा - पृथिवी । मधुना सम् । समुक्षत । उक्षत पयस्वतीः । पयस्वतीः कृणुत । कृणुतापः । आप ऑषधीः । ऑषधीरित्योषधीः ॥ ऊर्जम् च । च तत्रं । तत्रं सुमतिम् । सुमतिम् च । सुमतिमिति सु-मतिम् । च पिन्वथ । पिन्वथ यत्र । यत्रा नरः । नरों मरुतः । मरुतः सिञ्चथ । सिञ्चथा मधु । मध्विति मधु ॥ उदु । उ त्यम् । त्यम् चित्रम् । चित्रमिति चित्रम् ॥ और्वभृगुवच्छुचिम् । और्वभृगुवदित्यौंर्वभृगु – वत् । शुचिमप्नवानवत् । अप्नवानवदा । अप्नवानवदित्यप्नवान – वत् । आ हुवे । हुव इति हुवे ॥ अग्नि 🗸 . समुद्रवाससम् । समुद्रवाससमिति समुद्र – वाससम् ॥ आ सवम् । सवर् सवितुः । सवितुर् यथा । यथा भगस्य () । भगस्यव । इव भुजिम् । भुजिं हुवे । हुव इति हुवे ॥ अग्नि समुद्रवाससम् । समुद्रवाससमिति समुद्र – वाससम् ॥ हुवे वातस्वनम् । वातस्वनम् कविम् । वातस्वनमिति वातं – स्वनम् । कविम् पर्जन्यक्रन्द्यम् । पर्जन्यक्रन्द्य सहः । पर्जन्यक्रन्द्यमिति पर्जन्य - क्रन्द्यम् ।

तैत्तिरीय संहिता क्रम पाठे (TS 3.1)

तृतीय काण्डे - प्रथमः प्रश्नः - (TS 3.1)

First and Last Padam of First Prasnam of Kandam 3:-। । (प्रजापतिरकामयता – ऽग्निं समुद्रवाससं)

। ॥ हरिः ओं ॥

॥ तृतीय काण्डे प्रथमः प्रश्नः – क्रम पाठः समाप्तः ॥

<u>Details of Panchati</u>, <u>Padam and Krama Vaakyam for Kandam 3 – </u>

<u>Prasanam 1 – TS 3.1</u>

	Panchati	Padams	Krama Vaakyam
Anuvakam 1	4	224	243
Anuvakam 2	4	219	257
Anuvakam 3	2	126	147
Anuvakam 4	4	216	252
Anuvakam 5	2	105	126
Anuvakam 6	3	133	147
Anuvakam 7	3	178	215
Anuvakam 8	3	160	181
Anuvakam 9	6	311	359
Anuvakam 10	3	164	185
Anuvakam 11	8	412	466
Total →	42	2248	2578